

COMUNICACIÓ

Agustí Boadas: *El concepte d'història dels segles XII-XV*

Som 6 milions! Som 600 milions que empren el castellà com a idioma koinéestàndard! Som 6000 milions d'habitants al nostre planeta! Més d'un, doncs, empès per la vella idea de Malthus, augura els pitjors temps de la humanitat, agreujats pel fenomen nuclear o la devastació dels recursos naturals.

Però, què feia l'home l'any 6000? Coronava emperador del sacre imperi romanogermànic a sant Carlemany. Era la festa de cap d'any: el 25 de desembre de l'any 800, segons la cronologia establerta per Dionís l'Exigu. I què passava l'any mil de la nostra era? Res de res! Europa feia servir diversos calendaris i ni tan sols es posaven d'acord en la data de començament de l'any: “ab Incarnatione Domini” o “a Nativitate Domini”... Paradoxes de la història: el mil·lenarisme de l'any mil el van inventar els il·lustrats i el van aprofitar els romàntics que pintaven una vaporosa edat mitjana.

Però avui el món no segueix aquest calendari: els 1000 milions de xinesos, que literalment vol dir els habitants del centre del món, estan a l'any de la mona, si no m'erro; els 1000 milions d'indis segueixen diversos calendaris; només els 1500 milions de ciutadans “de primera” de la nostra societat global, gràcies —o desgràcies— a l'efecte 2000 del senyor Gates, estan al 1999. Però ni així ens posem d'acord: des dels postmoderns que, com el japonès Francis Fukuyama, prediquen el final de la història, fins al 1716 del calendari copte, passant per les dues setmanes que porten de retard els ortodoxos com els russos, tots sabem que la gran nació musulmana, de Java al Marroc, estan al 1420 de l'ègira i els jueus, al 5760.

Lluny ens queda aquella olimpíada 69 en la qual tingué el seu *floruit* Heràclit d'Efes. La divisió de la història, des de les narracions de les tribus papuanes, fins a la nostra occidental, passant per la grega en olimpíades o guerres, o durades de l'emperador romà de torn, té un sentit doble per als homes: d'una banda estableix el passat digne de ser recordat (la “historia” grega) que ens permet de dir que “som tants i tals”, i de l'altra, ens tensiona devers el futur, al qual hem de donar pistes d'orientació

i d'interpretació. Només així es pot entendre que qualsevol moviment de caire apocalíptic o mil·lenarista (i no entrem en la imbricada terminologia), ja medieval ja ecologista, tingui un clar ressò ètic, en el sentit de voler canviar els costums, és a dir, l'*èthos* de la gent a favor de quelcom divers (la pobresa com a revulsiu de l'alienació econòmica del diner en els medievals, la responsabilitat envers les generacions futures en el cas ecològic o de temences en la biotecnologia, etc.). Ningú, però, pensa acusar pensadors actuals com Hans Jonas o Jacques Ellull de ser mil·lenaristes. Tampoc els medievals ho eren en aquest sentit ètic; el que passa és que ells han de menester una divisió de la història diversa a la nostra i amb un element que la distorsiona, des del punt de vista de la racionalitat filosòfica: l'esperança cristiana. Tot això fa que repensem la nostra pròpia concepció d'història i la nostra valoració, sovint amarada de menyspreu, envers aquests corrents. Ja que fa cinc-cents anys Cèsar Borja feia *corridos* de toros a Roma, mentre s'obrien camins al "Nou Món", i fa quatre-cents, aplicant la reforma gregoriana, els dies d'aquest quart Col·loqui no existirien al calendari.